

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁR

ÉRTÉKES VÁRMEGYÉNK ÁLTALÁNOS ISKOLAI KOROSZTÁLY I. FORDULÓ MEGOLDÓKULCS

A játékban résztvevő csapat adatai	
Csapatnév:	
Képző intézmény megnevezése:	
Felkészítő pedagógus neve:	
E-mail címe:	

1. Mit sütsz/főzöl ki belőle?

Az alábbiakban három, a vármegyében található település értéktárába felvett étel, és egy hungarikum hozzávalóit soroltuk fel. Írjátok le az étel nevét, illetve három esetben a települést, amelyik értéktárában szerepel. A Hungarikumot karikázzátok be!

- a) **Hozzávalók:** 0,5 l tej; 5 db tojás; 2 evőkanál cukor; 1 evőkanál vaníliás cukor; 1 csipet só.

Sárga túró – Nyíracsad

- b) **Hozzávalók:** 12 db tojás héja; 1 malac, vagy borjú tüdeje, nyelve és szíve; 20 dkg rizs; 1 fakanál sertészsír; só; 3 teáskanál őrölt feketebors és őrölt szegfűbors; 2 babérlevél; 1 csokor petrezselyem zöldje; 1 citrom leve; 4 db tojás; 3 szál sárgarépa; 2 szál petrezselyem; 1 karalábé. A habaráshoz: 2 dl tejföl; 2 evőkanál liszt; 1 dl tej; 1 tojás sárgája.

Kukóleves: - Hajdúhadház

- c) **Hozzávalók:** 2 kg ponty; 18 dkg hagyma; 4 dkg édes nemes őrölt paprika; 4 dkg só; 2,6 – 3 liter víz; 20 dkg gyufatészta; 3-4 cseresznyepaprika.

Bajai halászlé

- d) **Hozzávalók:** Tészta: 2 kg burgonya; 45 dkg liszt; 2 dl étolaj.
Töltelék: 2 kg savanyú káposzta, 0,5 liter étolaj.

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁR

Káposztás murgyé: - Furta

2. Öt hungarikumot mutatunk be röviden. Fejtsétek meg melyek ezek, és pótoljátok a leírásból hiányzó szavakat!

- a) Mára az egész város magáénak érzi a népszokást, amely a téltemető, tavaszváró és termékenységarázsló ünnepek családjába tartozik. A birkabőr-ruhába öltözött, bőrbocskort és bütykös harisnyát viselő **busók** fából készült maszkkal rejtik el kilétüket, hogy játékos, vidám csínytevéseiket zavartalanul végezhesék, miközben hangkeltő eszközeikkel igyekeznek elűzni a telet.

A hungarikum megnevezése: *Mohácsi busójárás, maszkos télűző szokás*

- b) Magyarországon mint gyógynövényt, először **Méliusz Juhász Péter** debreceni professzor említi meg 1578-ban Kolozsvárott kiadott Herbárium című könyvében, göröcsoldó, epehajtó hatású növényként jellemzi. A népi gyógyászatban viszont ennél korábban, több évszázaddal ezelőtt felismerték jótékony, gyógyító erejét. Hazánk egész területén vadon terem, jelentős termőállománya az alföldi szikes területeken van, tömegesen megtalálható a Tiszavidék szikes, vízállotta talaján, az úgynevezett szikfoltokon.

A hungarikum megnevezése: *Alföldi kamillavirágzat*

- c) Életművét messze földön ismerik, maradandót alkotott nem csak a magyar válogatott, a legendás, olimpiai bajnok **Aranycsapat** kapitányaként, hanem a Real Madrid korszakos csillagaként is. Szinte minden kontinensen dolgozott, de mindig a hazáját képviselve. A zseniális játékosal több helyen egyenesen Magyarországot azonosítják, olyan fogalmakkal párosítva, mint a virtuozitás, a nagyvonalúság, a világsikerek, a jó kedv, a népszerűség, a tehetség, a tökéletes szakmai tudás.

A hungarikum megnevezése: *Puskás Ferenc életműve*

- d) A források vízhozama napi 35 millió liter, így a tó teljes vízkészlete háromnaponta kicserélődik. Ez a tó különleges képződmény, a környezeti hatások következtében vize állandó áramlásban van, amely jótékonyan hat a szervezetre, a fürdőzőt állandó, enyhe masszázsban részesíti. A feltörő karsztvíz hőmérsékletének, vízminőségi összetételének köszönhetően vizét régóta használják gyógyászati célokra is. Az első tutajokra épített fürdőházat 1772-ben Festetics György, a keszthelyi **Georgikon** alapítója építtette.

A hungarikum megnevezése: *A Hévízi-tó és a tradicionális hévízi gyógyászat*

- e) A borvidék összesen 27 települést foglal magába. A terület a világ első zárt borvidéke volt. 1737-ben egy királyi rendelet felsorolta azokat a településeket, amelyek határában a tokaji bor előállításához alkalmas szőlő termelhető. Az elmúlt ezer év alatt kialakult szőlőművelési hagyományok érintetlen, eredeti formában való továbbélése és a terület évezredes egysége indokolta, hogy a borvidéket a **világörökség** részévé is nyilvánítsák.

A hungarikum megnevezése: *A Tokaji történelmi borvidék kultúrtája*

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁR

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁR

3. Melyik szakterületi kategóriába tartoznak a következő értékek?

Bajomi gyékényfeldolgozás	kulturális örökség
A Bocskai István Múzeum állandó kiállításai	kulturális örökség
A debreceni Szent Anna Székesegyház	épített környezet
Líciumfa	természeti környezet / kulturális örökség
A hajdúnánási Bocskai Korona, mint fizetőeszközként funkcionáló helyi pénz	ipari és műszaki megoldások
Debreceni gyöngyös-bogláros párta	kulturális örökség
Magyar szürke marha	agrár- és élelmiszergazdaság
Kabai meteorit	természeti környezet
A pászka	kulturális örökség
Cinke recept	egészség- és életmód / kulturális örökség

4. Mely hungarikumokra gondoltunk?

1. TCAKRLSKÁSŐŰ : Kürtöskalács
2. IREIKÉGBAVR : Egri Bikavér
3. ODRTTASBOO : Dobostorta
4. GORSTTAYCLÖMŰ: Gyümölcstorta
5. GSNÁLO : Lángos
6. JASIHZÉLBALÁÁ : Bajai halászlé

Melyik a kakukktojás? Gyümölcstorta

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁR

5. Karikázzátok be a helyes megoldást!

1. Miből készül a hungarikumnak számító törkölypálinka?

- A) Gyógynövényekből.
- B) Szilvából.
- C) Szőlő kisajtolt héjából.
- D) Száritott juharfa levélből.

2. Miben rejlik a Táncház módszer különlegessége?

- A) A hagyományörzés egyik legkiemelkedőbb, nemzetközileg is elismert modellje, amely a szellemi, kulturális örökség megőrzésének integrált, közösségorientált művészeti mozgalma, s magában foglalja a Kárpát-medencei magyarság és a hazai kisebbségek népzenei, néptánc- és tárgyalkotó kultúráját.
- B) Nem csak a néptáncokat, hanem a latin és modern táncokat is lehet gyakorolni az eseményein.
- C) Felhívja a figyelmet a magyar néptánc fontosságára.
- D) Táncot alkalmaz bizonyos mentális betegségek terápiás kezeléseként.

3. Milyen, mészkőből kialakuló természeti képződményről híres az Aggteleki karszt?

- A) Csipkézett sziklahasadékok.
- B) Gejzírek.
- C) Cseppkőbarlang.
- D) Ingókövek.

4. Hány százalékos alkoholtartalomtól nevezhetjük a pálinkát pálinkának?

- A) 42,5%.
- B) 52%.
- C) 37,5%.
- D) 21%

5. Mi a Piros Arany és az Erős Pista fő alkotóeleme?

- A) Sűrített paradicsom.
- B) Fokhagyma.
- C) Ketchup.
- D) Fűszerpaprika.

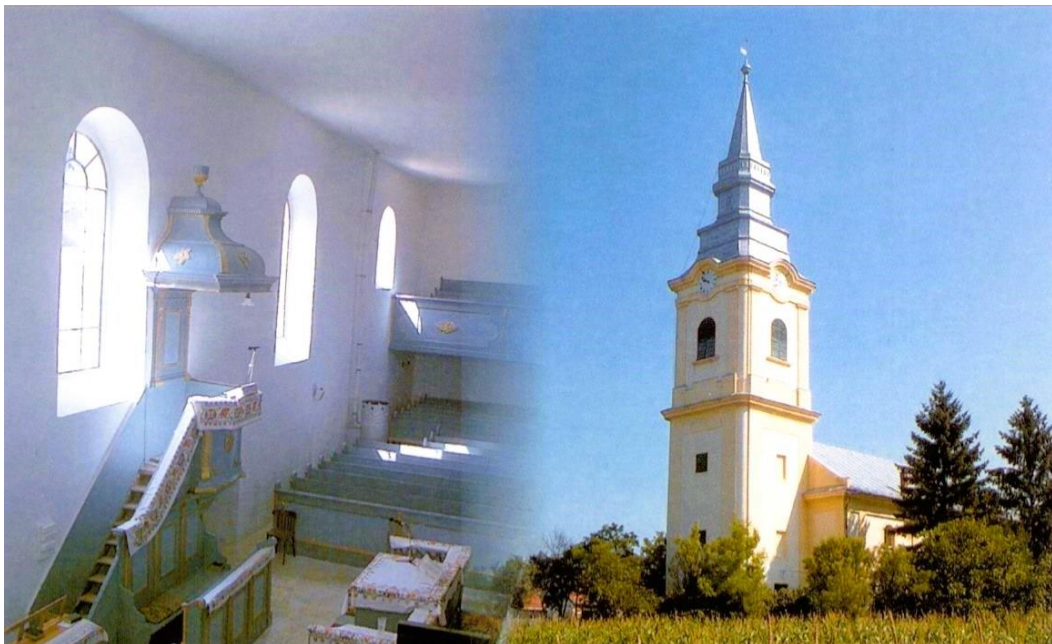

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁR

6. Az alábbi templomok a vármegye egyes településeinek értéktárában szerepelnek. Írjátok a szaggatott vonalra a település nevét! A templom pontos megnevezése plusz pontot ér.

1. Debrecen - Szent Anna-székesegyház

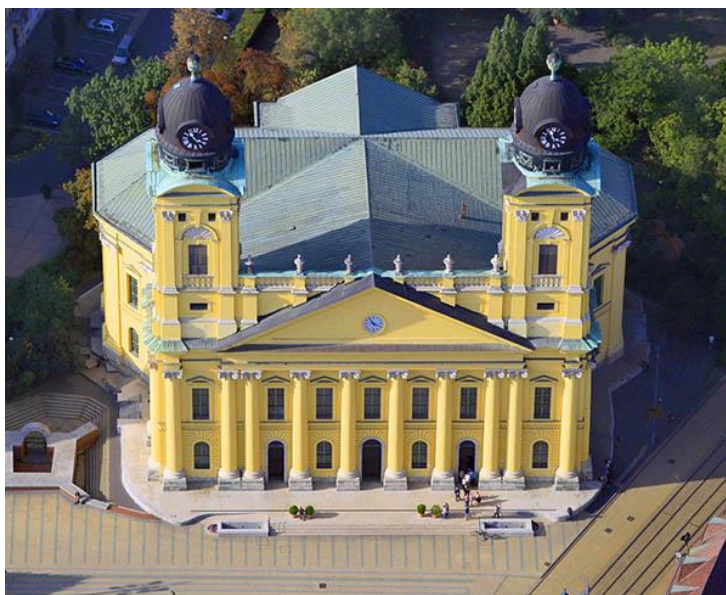
2. Sárretudvari - Református Templom

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁR

3. Hajdúdorogi Görögkatolikus Székesegyház (Istenszülő bevezetése a templomba főszékesegyház)

4. Debreceni Református Nagytemplom

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁR

5. Hajdúböszörményi Bocskai téri Református templom

6. Hosszúpályi - Szeplőtelen fogantatás római katolikus templom

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁR

7. Keresztrejtvény

1. A halászlé egyik fajtája, melyet régi recept szerint, a csegei asszonyoktól tanultak a szakácsok.
2. A labdarúgás és az asztalitenisz elemeinek kombinálásával kialakított sportág.
3. A dunántúli halászlé névadó települése.
4. 1826. évi alapítása óta hűen készíti kézműves remekeit ez a manufaktúra.
5. Kedvelt gyomorkeserű.
6. Olyan díszítéstechnika, melyről méltán híres a bihari térség.
7. Makó városát tette híressé.
8. A juhtej feldolgozása során keletkezett tejtermék.
9. Fogyasztjuk tejjel és sajttal is, de fokhagymával az igazi.
10. „Magyar szürkék útja”
11. Híres népi hangszerünk, mely 2014-ben kapott Hungarikum minősítést.

		K	O	R	H	E	L	Y			
T	E	Q	B	A	L	L					
		B	A	J	A						
H	E	R	E	N	D	I					
	U	N	I	C	U	M					
S	Z	Ű	R	R	Á	T	É	T			
					H	A	G	Y	M	A	
			G	O	M	O	L	Y	A		
		L	Á	N	G	O	S				
		O	X	E	N	W	E	G			
				T	Á	R	O	G	A	T	Ó

Megfejtés: Hajduthonet

Szakterületenkénti kategória szerinti besorolása: Ipari és Műszaki megoldások kategória

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁR

8. Kreatív feladat – Írjatok egy verset!

Engedjétek szabadon a fantáziátokat, és írjatok egy verset, melynek központi eleme a Hungarikumok között szereplő Makói hagyma! A vers terjedelme minimum 5 versszak, melyek mindegyike minimum 4 soros.